

26.3.2009

Kaupunginhallitus

Sj/AA

Khs 2009-400/396

Khs dnro	2009-400/396
Stn dnr	
Saap./Anl.	30-03-2009

Lausunto selvitysmies Pentti Arajärven selvityksestä Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukut

Työllistämistoimikunta esittää lausuntonaan otsikossa mainittuun selvitykseen seuraavaa:

Selvityshenkilö Pentti Arajärven selvityksessä on nostettu esille maahanmuuttajien työllistymiseen liittyviä tärkeitä näkökohtia.

Arajärven selvityksessä kuntia velvoitetaan tehostamaan yhteistyötä sekä työvoimaviranomaisten kanssa että myös eri hallintokuntien kesken. Työllistämistoimikunta näkee asian tärkeänä ja kaupunki pyrkiikin toimimaan työllisyysenhoidossa yhä enemmän yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa. Lisäksi työllistämistoimikunta pitää tärkeänä myös kaupungin sisäisten kumppaneiden yhteistyön jatkuvaa kehittämistä. Helsingin kaupungilla on pitkät perinteet hoitaa työllisyyttä yhteistyössä Helsingin työ- ja elinkeinotoimiston kanssa. Maahanmuuttajien työllistymistä on hoidettu yhteistyössä 1990-luvulta asti ja 2000-luvulla tätä toimintaa on tehostettu sekä tavoitteellisesti että määrällisesti. Helsingin kaupunki ja Helsingin työ- ja elinkeinotoimisto solmivat vuosittain yhteistyösopimuksen, jossa sovitaan yhteisistä tavoitteista ja vastuualueista.

Selvityksen mukaan työvoimaviranomaisten toiminnan kehittämiseksi työ- ja elinkeinokeskukset ja –toimistot tulisi määrittää vastuullisiksi viranomaisiksi, joille kuuluu myös koordinaatiovastuu muiden viranomaisten ja maahanmuuttajatyötä tekevien järjestöjen sekä muiden toimijoiden kanssa. Työvoimaviranomaiset ovat asiantunteva taho vastuuviranomaisiksi työllistämisasiassa ja Helsingin kaupunki tukee tätä työtä edelleen tarjoamalla paikkoja työvoimahallinnon toimenpiteille, kuten palkkatuettua työtä, työharjoittelua, kuntouttavaa työtoimintaa sekä oppisopimus- ja rekrytointikoulutusta. Kaupunki tukee työllisyyttä myös omin työllisyysenhoidon toimenpitein, kuten esimerkiksi nuorten ohjauksella koulutukseen ja työhön ja yritysten tukemisella työllisyysenhoidossa.

Arajärven selvityksen toimenpideoiosiossa keskeisenä maahanmuuttajien työllistymisen esteenä nähdään suomen kielen taidon puuttuminen ja kielikoulutuksen tarve. Pääkaupunkiseudulla ongelmaan on pyritty puuttumaan. Meneillään on useita kielikoulutuksen kehittämishankkeita. Uudenmaan TE-keskus rakentaa kokonaisjärjestelmää maahanmuuttajien kotouttamiskoulutukseen ohjaamiseksi. ESR-rahoituksella on myös menossa useampia pienempiä hankkeita esimerkiksi rinnasteisen kielikoulutuksen kehittämisestä ja kielitaidon testaamisesta. Helsingin kaupunki on pyrkinyt omalta osaltaan tukemaan maahanmuuttajien kielitaidon parantamista tarjoamalla kielikoulutusta osana työssä oppimista palkkatuetussa työssä sekä oppisopimus- ja rekrytointikoulutuksissa.

Selvityksessä ehdotetaan oppisopimuskoulutuksen lisäämistä. Työllistämistoimikunta puoltaa oppisopimuskoulutuksen lisäämistä työllisyshoidon keinona, mikäli työttömiä koulutetaan oppisopimuskoulutuksella työvoimapula-aloille, joista työllistyminen on todennäköistä. Helsingin kaupunki työnantajana on kouluttanut työttömistä helsinkiläisistä työvoimaa itselleen työvoimapula-aloille. Koulutettavien määrä on vuosittain lisääntynyt ja koulutus on erittäin vaikuttavaa. Koulutettavat työllistyvät erittäin hyvin koulutuksen jälkeen. Työllisyshoidon oppisopimuskoulutusta on järjestetty myös rekrytointikoulutuksen jatkona Arajärven selvityksessä ehdotetulla tavalla ja tämä malli sopii koulutusmuodoksi osaan ammateista.

Selvityksessä esitetään, että maahanmuuttajien työllistymisen parantamiseksi tulee edistää mahdollisuuksia suorittaa erilaisia työtehtäviin vaadittavia osaamista osoittavia kortteja ja passeja laatimalla opetusmateriaalia muillakin kuin kotimaisilla kielillä. Myös kaupunki on pitänyt tärkeänä, että maahanmuuttajille tarjotaan mahdollisuus osallistua erilaisiin työelämän valmiuksiin kehittäviin koulutuksiin. Kaupunki tarjoaa jo tällä hetkellä työllisyshoidon piirissä oleville asiakkaille mahdollisuuden osallistua toimenpiteen aikana valmiuksiin lisääviin koulutuksiin, joita ovat esimerkiksi työnhakuvalmennus, atk-koulutus, tulityökortti sekä hygieniapassi. Työllistämistoimikunta pitää tärkeänä, että tämännäköistä työllistymistä edistävää koulutusta kehitetään edelleen ja että näissä koulutuksissa on mahdollisuus saada opetusta ja oppimateriaalia useilla kielillä.

Selvityksen mukaan työ- ja elinkeinotoimistoissa tulee olla riittävät voimavarat myös yrittäjäksi työllistyvien maahanmuuttajien neuvontaan ja ohjaukseen. Työllistämistoimikunta pitää asiaa tärkeänä samoin kuin sitä, että Helsingin kaupungin maahanmuuttajille tarjoama yritysneuvonta, yrittäjyyškoulutus sekä yrityshautomotoiminta täydentävät Helsingin työ- ja elinkeinotoimiston palveluja yrittäjille.

Selvitys edellyttää, että erityisesti niissä kunnissa, joissa asuu suurempia maahanmuuttajamääriä, toteutetaan toimenpiteitä ja ohjelmia maahanmuuttajien työllistymisen vahvistamiseksi. Helsingin kaupunki on laatinut työllisyshoidon kehittämishojelman, joka hyväksyttiin kau-

linjassa Arajärven selvityksessä esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden kanssa. Kaupungin kehittämisohjelman painopisteenä on varhainen tuki ja painopisteryhminä nuoret, nuoret aikuiset, maahanmuuttajat sekä vaikeasti työllistyvät.

Selvityksessä suositellaan, että viranomaisten tehtävien ja velvollisuuksien selkeyttämiseksi palvelut tulee rakentaa ensisijaisesti normaalisuusperiaatteen mukaisiksi. Työllistämistoimikunta on asiassa samalla linjalla. Helsingin kaupungin työllisyydenhoidon palvelut on rakennettu tämän normaalisuusperiaatteen mukaisiksi siten, että yleisissäkin palveluissa maahanmuuttajien perustellut erityistarpeet huomioidaan. Myös työllisyydenhoidon kehittämisohjelman mukaiset kärkihankkeet, joita ovat esimerkiksi nivelvaiheessa olevien nuorten työllisyystilanteen

parantaminen, työkoulumallin kehittäminen, lapsiperheiden työllistymisen tuen tarpeen selvittäminen ja vaikeasti työllistyvien työllisyydenhoidon selkiyttäminen sosiaalivirastossa, tulevat tukemaan myös maahanmuuttajien työllistymistä. Maahanmuuttajille suunnataan myös erityispalveluja, kuten esimerkiksi ohjelman kärkihanke, jonka mukaisesti maahanmuuttajien työttömyyteen pyritään puuttumaan yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa mahdollisimman varhain. Yhteistyö maahanmuuttajien työllistämiseksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on myös kirjattu Helsingin kaupungin ja Helsingin työ- ja elinkeinotoimiston väliseen yhteistyösopimukseen vuodelle 2009 ja asian eteenpäin viemiseksi on perustettu työryhmä.

Vastuu työllisyydenhoidosta on valtiolla. Helsingin kaupunki on aktiivisesti ja omaehtoisesti osallistunut työttömien helsinkiläisten työllisyyden edistämiseen. Helsingin kaupunki käytti vuonna 2008 työllisyydenhoitoon yhteensä noin 38 200 000 euroa, josta palautui valtiolta palkkatukina tai muina korvauksina yhteensä noin 9 700 000 euroa. Työllisyydenhoidon määrärahoilla toteutettuja eri palveluja käytti noin 4 000 työttömää helsinkiläistä, joista merkittävä osa oli maahanmuuttajia. Kaupungin työllisyydenhoidon panostuksen lisäksi maahanmuuttajien työllisyyttä on edistetty kaupungin sosiaali-, terveys-, opetus- ja nuorisotoimen palvelujen avulla. Arajärven selvityksessä on paljon varteenotettavia toimenpide-ehdotuksia, jotka ovat työllistämistoimikunnan mielestä tarpeellisia maahanmuuttajien työllisyyden edistämiseksi. Työllistämistoimikunta toteaa kuitenkin, että mikäli kunnille lisätään velvoitteita, tulee valtion lisätä kunnille suunnattuja resursseja velvoitteiden hoitamiseen.

TYÖLLISTÄMISTOIMIKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Ville Ylikahri
Työllistämistoimikunnan
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Jäana Kärvonen
Työllistämistoimikunnan
sihteeri